

ODTÜ'lü OLMAK

Ayşen Ergin

Yaşamımızın kilometre taşları vardır. “Kutlarım ODTÜ'lü oldunuz” sözleri benim 50 yıllık ODTÜ yaşantımın ilk adımı oldu. Bu yazımda, sizlerle bir ODTÜ'lü olarak yaşantımı ve 1956 da doğan ve usul usul akan bir ırmağın büyüyerek çağlayarak cumhuriyetimizin en büyük eserlerinden biri olmasının temel nedenlerini paylaşacağım ve bir tarih gibi gelebilecek 66 yılı aşkın güçlü kanatlarında taşınan ODTÜ kuruluş yıllarının yansıtamaya çalışacağım. Ancak yaşam ayrıntılarda gizli olduğu için bu oluşumu destekleyen can suyu ayrıntılarını da göz ardı etmeyeceğim.

Benim üniversiteye girdiğim 60'lı yıllarla başlayalım. Bu yıllar, bir devlet üniversitesi olarak kurulan ODTÜ'nün ilk yıllarıdır. Benim ise İnşaat Mühendisliği Bölümünde hiç bitmeyecekmiş gibi geçen öğrencilik yıllarım... Meclisin arkasında eski bir bina ve barakalar.. Sıcak yazlar, soğuk sabahlar, sınavlar, başarılar, başarısızlıklar, jüriler, yarışmalar, ilk öğrenci boykotları, ilk heyecanlar, hocalarım, sınıf arkadaşlarım, dersler, laboratuvarlar.... Bölümümüzün şimdi 5000 m² kapalı alan laboratuvarları ilk yıllarda 30 m² açık hava laboratuvarı idi. Yalnızca güzel havalarda yapılabilirdi laboratuvar deneyleri...

Üniversitenin toplam öğrenci sayısının bugün yalnızca İnşaat Mühendisliği Bölümünün öğrenci sayısına eşit olduğu yıllardır bu yıllar...

Tüm öğrencilerin farklı bölümlerde okusa da en azından birbirine göz aşınası olduğu, arkadaş olduğu yıllar...

Genç hocaları, öğrencileri ve idarecileri ile bir kocaman aile. İşte bu yıllarda, güçlü bir bilimsel, kültürel ve sosyal yaşamın temelleri atılmıştır.

1963 yılı ise yeni bir kilometre taşıdır. ODTÜ'nün yeni yerleşkesine taşınma heyecanı. Bozkırda boş tepelerde yoğun inşaat faaliyetleri....

İlk bina Mimarlık Fakültesi binası... Mimar Behrüz Çinici çıplak beton ile mimaride yalın ve öncü tasarımlar sergilenmeye başlıyor.

Yerleşke kocaman bir şantiye, derslerin büyük bölümü barakalarda yapılıyor.

Sonradan bir simge olacak mavi ODTÜ otobüslerinden önce yeni yerleşkeye çok eski otobüslerle gidiliyor.. Özel arabalar ise hocaların, idarecilerin, öğrencilerin çok azının sahip olduğu bir lüks...

Kıraç tepeler, ağaç dikme bayramları ile zenginleştiriliyor. Bugün yoktan var edilen bir ormanda yaşıyorsak, bunu yılların yaratıcı, öngörülü, yılmak bilmeyen azmiyle, ODTÜ'nün kuruluşuna imza atmış, sevgili rektörümüz Kemal Kurdaş'a borçluyuz. Yeşeren her ağaçta onun yüce yüreğinin izi olduğuna inanıyorum. Anılarda kalan ise akşamüstleri, ders aralarında bozkıra dikilmiş fidanların üzerinden ufukta batan güneşi hocalarımızla seyretmek, göl şenlikleri (o zamanlar gölde yüzebilirdik), festivaller ,mimarlık baloları (ki bunlar en uçuk tasarımların sergilendiği kıyafet balolarıydı), tiyatro oyunları ve şiir geceleri ile dopdolu sosyal bir yaşam....,

Ve de yaz stajları... Stajlar genelde yurt dışında ve daha çok Avrupa ülkelerinde yapılırdı. Bu da biz ODTÜ öğrencilerinin İngilizce eğitiminin ayrıcalığıydı. Yaz stajları bizlerin, yalnızca bilimsel gelişmeleri değil '60 lı yıllarda Avrupa'da yükselen sosyal ve kültürel değerleri de yakalamamızda etken olmuştur. Doğal olarak da, bu şansı yakalamış ODTÜ'lü gençler yarışa şanslı başlamışlardır.

İlk kuruluş yıllarından bugüne kadar uzanan uluslararası ilişkilerinin kurulmasındaki ana etken ise, yabancı öğrencilerin özellikle Orta Doğu ülkelerinden İran ve Pakistan'dan günümüzden daha yoğun (yüzde 10-15 oranında) olmasıydı.

Bu mezunlarımız daha sonra ülkelerinde ODTÜ'lü elçiler olarak etkin rol oynadılar. Bir ülkenin tanıtılmasında ve uluslararası ilişkilerin yürütülmesinde daha başarılı bir yol olabilir mi?

Gene bu yıllarda, mimarlık binasının ön tarafında bayraklarla süslenmiş küçük meydanda yapılan diploma törenleri mezunlar ve aileleri ile bir gurur tablosu oluştururdu. Diploma törenlerinde mezunlara kendi diktikleri kiraz ağaçlarının ilk meyveleri ikram edilirdi.

Evet...Geçen yıllar içinde ağaçlar büyüyor.... biz ilk kuşaklarda mezun oluyorduk....

Şimdi ODTÜ'nün yükselişindeki en önemli temel etken olan bilgili, sorumlu, çalışkan, yeni kurulan üniversitenin misyonuna inanmış, vizyonu olan genç öğretim kadrosuna geliyorum.

Işıkları sönmeyen odalar, zorlukları yenerek ülke için ilkleri yaratan projeler, uluslararası bilgi düzeyinde verilen dersler, öğrencileri ile arkadaş olan ve onlara sahip çıkan genç öğretim kadrosu. En önde koşarken öğrencilerine bu heyecanı veren, seven ve sevilen hocalar, asistanlar, ODTÜ'nün usul usul akan ırmağını coşkun sulara çevirdiler.

Barakaların ufacık soğuk odalarında, siyah tahtalarda tebeşir tozlarının arasında yılmadılar bizi eğittiler. Bilgiye ulaşmayı, öğrenmeyi öğrettiler, sorgulamayı, farklı çözüm ve seçenekleri düşünmeyi öğrettiler.

Sınıfca sabahladığımız bilgisayarın olmadığı dönemlerde hesap cetveli kullanarak yaptığımız projelerde yaratıcı gücümüz zamana karşı en güçlü silahımızdı.

1956 yılında başlayan 60'lı yıllarla devam eden ODTÜ'nün kuruluş yılları çeliğe su verme dönemiymiş....

Özünde, öğretmek , öğrenmek, paylaşmak ve amaca ulaşma çabası, inancı ve de başarı vardı. 60'lı yıllar biterken ODTÜ artık, öğretim kadrosu, öğrencisi, idarecisi ile çağı yakalamış, kültürel ve sosyal etkinlikler ile bütünleşmiş, bilimsel platforma oturmuş; ulusal ve uluslararası düzeydeki başarıları ile de ülkemizde öncü bir devlet üniversitesi konumuna gelmiştir.

ODTÜ bir yaşam biçimi, ODTÜ'lü olmak ise onursal bir kazanım olmuştur.

Uzun soluklu direnişlerin kilometre taşı ise Amerikan büyükelçisi Komer'in yakılan arabasıdır.

Ve de 1970'lı yıllar devrim türküleri ile başladı...Sıkılan yumruklar, parkalar, jandarmalar, alevler, çatışmalar, bildiriler, toplantılar, adres sormayan kurşunlar, yere düşen karanfiller, gözyaşı, öfke, korku, stadyumda izi silinemeyen 'DEVRİM' yazısı, boykotlar, kesilen eğitim süreçleri, kaybedilen

dönemler, yapılamayan diploma törenleri, yoğun baskı, yönetime el konulması....

Hepsi, hepsi ODTÜ de yaşanmıştır.

Ama bütün bunlara rağmen ODTÜ hocaları, öğrencileri, idarecileri ile tek yürek olarak direnmiştir.

Toplumsal değerlerin hızla değiştiği Türkiye’de ODTÜ artık cumhuriyet ilkelerinin ulusal sembolü olmuştur. Çalkantılı, fırtınalı yıllar, 80’li yıllara da aktı. Ancak kesintiye uğrasa da ODTÜ eğitim, ilke ve standartlarından hiç ödün vermedi. Yakaladığı üst düzey bilimsel platformu, öğrenci toplulukları ile yürütülen kültürel, sosyal ve sportif etkinlikler ile birleştirerek hep öncü oldu.

ODTÜ bahar şenlikleri ülkemizde bir ilk idi. Bugün artık yapamadığımız üniversitemiz çevre yolunda, hocası, öğrencisi, çalışanı ile el ele tutuşarak oluşturulan sevgi çemberi göl şenlikleri, kitap, tiyatro festivalleri, Radyo ODTÜ, ODTÜ’ye hoş geldiniz etkinlikleri diğer üniversitelerin örnek aldığı ilkler olmuştur.

90’lı yıllardan 2000’li yıllara akarken ODTÜ mezunları kamu ve özel sektörde öncelikle aranmakta ve kilit noktalara gelmektedirler.

ODTÜ ormanı içinde Kültür ve Kongre Merkezi, yeni bölümlerin binaları hızla yükselmektedir. Artık diploma törenleri stadyumda, Edirne’den Ardahan’a yayılan binlerce meşale ile kutlanan çoşkulu törenlerdir. Atılan tohumlar yeşermektedir...

2000’li yıllarda genç kuşak eğitim ordusu ile daha da güçlenmiş ODTÜ, açılmış olan yeni eğitim alanları, TEKNOKENT, sürekli eğitim merkezi, ulusal ve uluslararası projeler ile yeni çağ, yeni ufuklar demektir.

ODTÜ artık yalnız bilimsel platformda değil toplumsal sorumluluk için farkındalık yaratacak her yürüyüşte, Anıtkabir’de, her etkinlikte en önde taşınan bir bayraktır.

Bu yarış beraberinde hep “en iyi, en önde olma” sorumluluğunu da getirmiş ve üniversitemizde bir sorgulama, vizyon tanımlama, öz eleştiri ortamı yaratarak ODTÜ’nün demokratik yapısının özünü oluşturmuştur.

60’lı yıllarla başlayan demokrasi denemeleri, ihtilaller,darbeler, mitingler,sosyal patlamalarla yaşanan dönemlerde Cumhuriyetimizin ve ODTÜ’nün tarihi birbirlerini etkileyerek, etkilenerak yanyana aktı..

Suluk kesen,coşkulu akışı ile ODTÜ Cumhuriyetimizin en büyük eserlerinden biri oldu.. Kolay olmadı bu onuru hakketmemiz. Kolay olmadı ODTÜ’nün cumhuriyetimizin bozkırda atan yüreği olması.... İnanıyorum ki bu yürek hep daha güçlü atacaktır. Bu eseri korumak, ileri götürmek cumhuriyetimize sahip çıkmaktır. Bu sorumluluk ise, ancak ulusal ve küresel değişimleri doğru değerlendirip geleceğe yönelik hedefleri doğru saptayabilecek düşünce ve eylem sistemi ile mümkündür. Bu da ancak temel bilimlerde ve uygulamada bilgiyi üreten ve bunu toplum yararına kullanabilecek düşünce ve eylem sistematiğini veren eğitim ile yakalanabilir. Yönetimsel, ekonomik, küresel kırılmalı sorgulayabilen ve teknolojik gelişmeleri toplumsal ve ekonomik bir yarara dönüştürme yeteneği kazanmış bir ‘bilgi toplumu’nu yetiştirmek ODTÜ’nün temel görevidir.

Ülkemiz özelinde ODTÜ'nün öncülüğünü yapacağı genetik bilimleri, gıda teknolojileri mikro-nano teknolojiler, bilişim-informatik teknolojileri,uluslararası eğitim(uzaktan eğitim...),yenilenebilir enerji kaynakları kullanımı (rüzgar,dalga gibi...), uluslararası su kullanımı politikaları,çevre dostu inşaat teknolojileri gibi alanlarda başarıyla yürüttüğü çalışmalarına hız vermelidir. Üniversitemizin bu zorlu yarışta öncü sıra dışı, öncü, özgün olacağı umudunu taşıyoruz... Aristotle umudu şöyle tanımlar: “Umut uyanıkken görülen rüyadır.” Ben bir Türkiye düşünüyorum. Her yönüyle çevre ile barışık, demokratik, bilgi üreten, şeffaf ve mutlu bir Türkiye ... bütün bunların rüya olmadığına umudunu taşıyorum..

Bu yazımı konuşmamı doğal olarak ülkem ve ODTÜ'ye odakladım. Yüreğimizdeki sevgi, çağdaş yaşama özlem, ilkelerden verilen ödüllere öfke ve gene de yarın için umudumuz sevgili ülkemiz ve gurur kaynağımız ODTÜ.... Yarım asır önce bozkırda çıplak tepelerde bir alıç ağacı vardı.... bu ağaç geleceğin güvencesi binlerce ağaca dönüştüğü. Bu binlerce ağaçta hepimizin emeği ve katkısı var. Her sabah üniversiteme girdiğimde iki tarafta selamladığım ve biz ilk öğrencilerin diktiği fidanlar bugün ulu çınarlar oldu ve ben bunu ülkeme büyük katkılar yapan ODTÜ'nün geçmişten geleceğe kök salarak yeşermesi, gelişmesi, sürekliliği olarak simgeliyorum.

Ben, Atatürk Türkiye'sinde yetişme şansına sahip oldum. Bizler onun çocukları olarak özgüveni, dinamizmi ve ön görüşü ile kurduğu çağdaş Türkiye'de aklın ışığı ile donanmış olarak ve bu mucizenin açtığı yolda yürüdük, sönmeyecek bir ateşi yakaladık, ODTÜ'lü olarak ülkemizde bilimsel temelin yapı taşları olduk ve bu sorumluluğun bilincinde eğittiğimiz öğrencilerimiz ile yarınlara koşuyoruz.

Atatürk'ün sözleri ile “Dinlenmemek üzere yola çıkanlar asla yorulmazlar.”

Bizler de asla yorulmayacağız...

Ayşen Ergin